

Волкова В. В.

канд. екон. наук, доцент,
доцент кафедри фінансів і банківської справи
Донецького національного університету імені Василя Стуса

Гриб А. О.

студентка 3 курсу
ОП «Міжнародні економічні відносини»
Донецького національного університету імені Василя Стуса

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ

Вступ. Динамічний розвиток штучного інтелекту (далі – ШІ) несе за собою революційні зміни в усіх сферах життя, включно й у фінансовому ринку. ШІ революціонує світ фінансів, автоматизуючи рутинні завдання, удосконалюючи процес прийняття рішень та пропонуючи персоналізовані продукти. За його допомогою здійснюється торгівля, управляються ризики, надаються консультації та багато іншого. Штучний інтелект володіє значним потенціалом для трансформації фінансового ринку. Відповідне використання цієї технології може привести до більш ефективної роботи ринків, кращих результатів для інвесторів та більш доступних і персоналізованих фінансових послуг для всіх.

Мета роботи. Основна мета цієї роботи – дослідити, як штучний інтелект використовується на фінансовому ринку, впливає на ефективність, етичність і правові питання, пов'язані з його використанням, а також на роботу людей та перспективи розвитку.

Основна частина. Штучний інтелект революціонує банківську індустрію, роблячи банківські операції та взаємодію з клієнтами більш ефективними й персоналізованими. Через стрімкий розвиток штучного інтелекту банки інвестують у нього дедалі більше коштів – понад 7 млрд доларів у 2023 році. Штучний інтелект впливає на всі аспекти банківської діяльності – від автоматизації завдань до пересмислення бізнес-моделей і робочої сили. Його використовують для управління ризиками, надання персоналізованих консультацій, співпраці з фінтех-компаніями та перекваліфікації співробітників. Штучний інтелект стає невід'ємною частиною фінансів. Установи, які впроваджують його, матимуть більше шансів на успіх у майбутньому [1].

ШІ швидко стає невід'ємною частиною фінансової індустрії, революціонізуючи багато аспектів роботи і пропонуючи безліч переваг. Ключові сфери, де він використовується на повну потужність:

- алгоритмічна торгівля (розробляє торгові алгоритми, які аналізують ринкові тенденції та історичні дані для прийняття кращих рішень). Це сприяє більш швидкій торгівлі, кращій реакції на ринкові зміни та кращим результатам;
- автоматизація та ефективність (автоматизує повторювані завдання, даючи змогу швидше і точніше обробляти великі обсяги даних);

– аналіз даних (витягує ідеї та тенденції з великих обсягів даних, які людина не може виявити). Це приводить до кращого розуміння ринку, більш обґрунтованих рішень і кращої стратегії;

– обробка кредитів (автоматизує оцінку ризиків, кредитний скоринг і перевірку документів, спрощуючи процес кредитування);

– особисті фінанси (інструменти ШІ допомагають людям планувати свій бюджет, заощаджувати та інвестувати). Це приводить до кращого контролю над фінансами, кращого досягнення цілей і кращого фінансового стану;

– управління портфелем (аналізує ринкові умови та економічні показники, щоб допомогти інвесторам приймати кращі рішення) [2].

Незважаючи на те, що 98 % фінансових установ визнають потенціал штучного інтелекту та машинного навчання для покращення бізнесу та отримання конкурентних переваг, згідно з опитуванням компанії Forrester, приблизно 80–85 % проєктів машинного навчання зазнають невдачі. Це пов'язано з різними логістичними та управлінськими проблемами, а також вказує на необхідність залучення спеціалістів із мережевих технологій та ШІ для завершення проєктів. Будь-яке рішення на основі штучного інтелекту має забезпечити захист даних і відповідність галузевим та регіональним нормам, оскільки фінансовий сектор є глобальним і включає в себе велику кількість компаній [3]. Також існують інші виклики, з якими ШІ може зіткнутися у фінансовій сфері:

1. Етика та прозорість. ШІ може призвести до упередженості та дискримінації, якщо його не розробляти й не використовувати етично. Важливо забезпечити прозорість алгоритмів ШІ, щоб люди могли розуміти, як вони працюють, які дані вони використовують і які рішення вони приймають.

2. Дані. ШІ потребує великих обсягів даних для роботи. Ці дані можуть бути дорогими та складними для збору, очищення і зберігання. Важливо забезпечити, щоб дані були якісними, безпечними та доступними.

3. Кібербезпека. ШІ може стати мішенню для кібератак. Зловмисники можуть використовувати ШІ-системи для крадіжки даних, здійснення шахрайства або порушення роботи фінансових систем.

4. Вартість. Розробка та впровадження ШІ може бути дорогою. Це може бути складним завданням для малих та середніх підприємств [1].

Варто зазначити, що штучний інтелект стрімко видозмінює індустрію фінансових послуг. У 2023 році спостерігається дедалі ширше впровадження технологій ШІ для автоматизації, персоналізації та вдосконалення фінансових продуктів і послуг. Детальніше розглянути найпоширеніші випадки використання ШІ у фінансових послугах у світі можна на рис. 1.

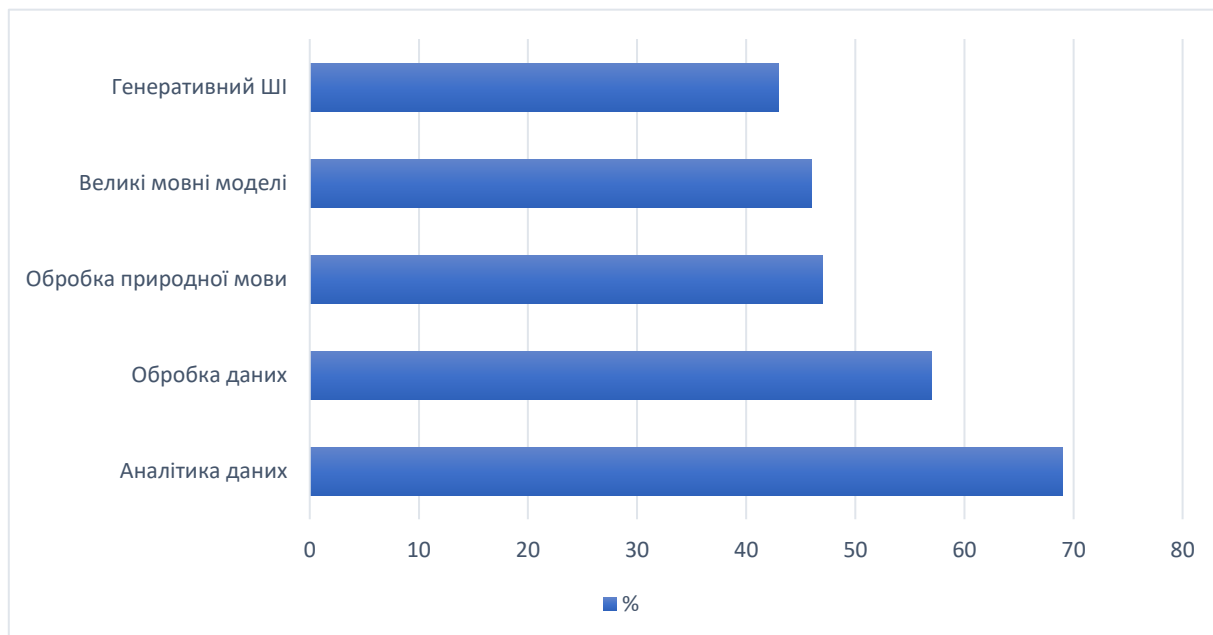

Рисунок 1 – Найпопулярніші приклади використання штучного інтелекту у фінансових послугах у всьому світі за 2023 рік

Джерело: побудовано на основі [4]

Згідно з опитуванням, проведеним у 2023 році, аналітика даних була найпоширенішим додатком зі штучним інтелектом, що використовувався у сфері фінансових послуг у 2023 році. 69 % респондентів використовували ШІ для аналізу даних, за яким відбувалася обробка даних.

Висновки. Штучний інтелект революціонує фінансову індустрію, роблячи її більш ефективною та персоналізованою. Він використовується у сферах алгоритмічної торгівлі, автоматизації, аналізу даних, обробки кредитів, персональних фінансів і управління портфелем та ін. Незважаючи на значні переваги, штучний інтелект також має певні виклики, як-от етика, дані, кібербезпека та вартість. Важливо, щоб ШІ розроблявся і використовувався етично, з урахуванням захисту даних і кібербезпеки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. 2024 and Beyond: How AI is Transforming Banking & Finance. *LinkedIn Corporation*. 2024. URL: <https://www.linkedin.com/pulse/2024-beyond-how-ai-transforming-banking-finance-corey-rockafeler-vcawe/>
2. Finio M., Downie A. What is artificial intelligence (AI) in finance? *International Business Machines Corporation*. 2023. URL: <https://www.ibm.com/topics/artificial-intelligence-finance>
3. Штучний інтелект у фінансах. *Hewlett Packard Enterprise (HPE)*. 2024. URL: https://www.hpe.com/emea_europe/en/what-is/ai-in-finance.html
4. Most popular AI use cases in financial services worldwide in 2023. Published by *Statista Research Department*. 2024. URL: <https://www.statista.com/statistics/1374567/top-ai-use-cases-in-financial-services-global/>